

ako je volilna postava količkaj pravična, pridejo v osrednji (centralni) zastop za vkupne zadeve modri, zvedeni in praktični možje, kakoršnih sedanji, po direktnih volitvah zbobnani drž. zbor, prav malo in z ozirom na velike potrebe — premalo ima.

2. Nam glavno glasilo nemčurskega liberalizma odkritosrečno poveda, da je liberalizem popolnoma na kant prišel, ker živim potrebam v državi ni kos! Dokler je mogel in so mu liberalna mesta in druga zijala ploskala, kazal je zobé kat. cerkvi, papežu, škofom in duhovnikom; zmedel je vse šolske zadeve; v „konfesijonelnih“ postavah si je skrhal zobé in prebavlja zdaj le še Jezuite in izvrševanje konfesijonelnih postav. Ko bo pa tudi to pri koncu, potem je tudi liberalna skleda prazna, ljudstvo bode pa spoznalo goljufo, ki so mu pod krinko „svobode“ blagostanje, mir in srečo pokopali!

Mnogo je pa že zdaj pametnih ljudi, ki pravijo: nam je vse kaj druga treba, kakor „konfesijonelnih“ postav in liberalnega hujskanja na kat. cerkev in duhovnike: treba nam je avstrijske ustave, s katero bode večina avstrijskih narodov zadovoljna, ne pa le manjšina, kakor zdaj, ko je le nemško liberalstvo zadovoljno. Avstriji je pred vsem drugim treba miru in sprave med narodi, da neha enkrat pogubno ščuvanje med narodi. Če se vsakemu pravica da, se bodo moči in zmožnosti obrnole na razvoj vsacega, kar bo Avstriji, kot zavezni državi raznih, enakopravnih narodov, iz vseh zdreg pomaglo, v katere njo je strmoglavila sebičnost ene stranke, ki hoče po vsej ceni gospodovati.

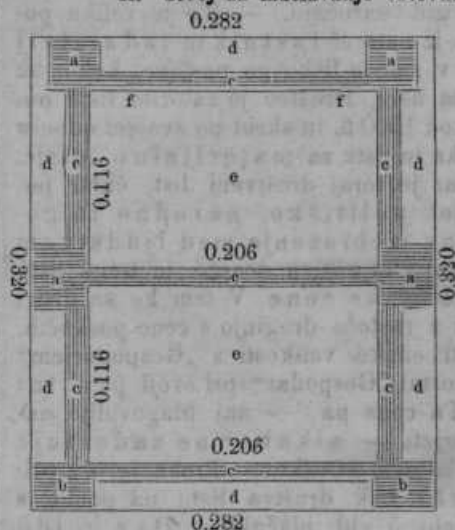
Kar zadeva nas Slovence, so prav sedanje okoliščine za uspešno delovanje na narodnem polju silno ugodne. Ker je namreč nezadovoljnost splošna, je le treba ljudstvu oči odpreti, da tudi spozna prave uzroke žalostnega stanja. Teh spoznati pa ni težko. Dozdaj vladajoča nemško-liberalna stranka nema ničesar druga prikazati, kakor le to, da je vpihnila razuzdano sovražstvo proti kat. cerkvi in z „verskimi“ postavami zakrivala svojo nezmožnost, v narodno gospodarskih rečeh kaj poštenega storiti. Državni dolgovi in z njimi vred silni davki se množijo od leta do leta. Tako ne moremo naprej. Treba je bolj priprostitih, bolj cenih in primernih ustavnih naprav, kakoršnih kaže federalistična osnova države. — Ko bi toraj vsi narodnjaki, ki so neodvisni, na to delali, da se v obilnih pol. društvi ljudstvo uči in vzbuja, bi nam že prihodnje volitve boljših uspehov kazale, kakor so jih imele poslednje. Narodnjakom ničesar druga treba ni, kakor da se otresejo terorizma, s katerim jih bega nemčursko liberalstvo, da se ne upajo vzajemno z narodnim duhovenstvom postopati, brez katerega se pa nič ne opravi. Po naših mislih bi se morali po vseh slov. deželah osnovati centralni odbori veljavnih mož, ki so po svojem značaju in po svojih zmožnostih poklicani narodu vo-

diteljem biti. Centralni odbori osnujejo potem na primernih mestih pododbore, ki delajo v enakem smislu in po enakem navodu po vseh slovenskih pokrajinah. Če se narodnjaki znebijo strahu pred zasmehovanjem in klevetanjem nasprotne nam stranke, če si vzajemno vsi stanovi v roke sežejo, da se — ustmeno in pismeno — žalostno stanje države ljudstvu razlaga in kaže na vladarja, od katerega je edina pomoč pričakovati, potem se bo vzbudila narodna in pravna svest pri ljudstvu, nemškutarstvo zgubi vabljivo svojo moč, narodna stranka se bo zopet ojačila. Stvar nam bodi pred očmi, potem se ne bomo nad osebami več spodtikali! —

Gospodarske stvari.

Lembaški panji ali koši.

II. Stroj za izdelavanje satovnikov.

Razjasnjenje obrisa II.

Pri dzerdzoniziranih panjih s pregljivim satovjem je silno važno, da so vsi satovniki popolnoma enaki, ker se sicer težko z njimi ravna. V ta namen služi stroj ali modlo, po

kterem se dajo vsi satovniki enake velikosti napraviti.

Za ta stroj se vzame deska iz trdega lesa, 0.282 Mm. široka, 0.320 Mm. dolga in 0.040 Mm. debela, ktera se potem, kar je na obrisu II. temnega, za 0.26 Mm. globoko vžaga, kakor so namreč satovnikove deskice široke, in ozki žlebi se napravijo 0.09 Mm. široki, kakor se vidi na obrisu c). Da pa se od zgoraj, po straneh, v sredi in od spodaj deskice satovnika s tenkimi žrebljiči zamorejo pribiti, je tamkaj izreza a) 0.50 Mm. široka in 0.26 Mm. globoka. Postranske stene d) so 0.30 široke in po potrebi dolge. Sredina e) je 206 Mm. široka in 116 Mm. visoka. Na mestih f) se pribijete deskici iz trdega lesa 0.008 Mm. debeli, 0.020 Mm. dolgi in široki za merilo, kder in kako visoko da se imajo tukaj na zgornjo desko satovnika žrebljiči nabiti.

Na levi strani se lahko pribijejo deskice, ki služijo za premeriti širokost, debelost in dolgost deskice, iz katerih se satovnikizlagajo.

O banki „Sloveniji“

pišejo „Novice“ (števil. 52.) tako le: „O banki „Sloveniji“ moremo danes prav vesele novice naznati. Banka, ki so jo nemčurji že pokopano proglaševali, čvrsto se vzdiguje na bolji stan, in zopet moremo konstatirati, da so duhovni domoljubi prve vrste; ne le, da jih je na delnice največ uplačalo, podpirajo banko tudi pri nabiranju zavarovancev, eni djansko, drugi moralčno; že je mnogo cerkvenih poslopij pri banki „Sloveniji“ zavarovanih, in še več jih bode, kadar zavarovanje pri asekuranci „Riunione“ zapade. — Kakor naši bralci iz današnjega poročila o poslednji seji deželnega odbora zvedo, je tudi deželni odbor zopet vsa deželna poslopja, razun gledališča, zavaroval pri njej. Celega zneska zdaj vplačanih delnic ne moremo pa že danes naznati, bodemo ga pa po seji opravičnega sveta, ki bode 3. januarja prihodnjega leta.* — Največa zasluga, da se je stvar v banki „Sloveniji“ zdaj tako na dobro obrnila, pa gre gotovo gosp. Jožefu Debevcu, — ki je ob enem tudi generaldirektor bankin, in vsaki dan od zora do mraka marljivo sedi v pisarnici njeni in neutrudljivo nadzoruje vse agente njene, podpiran od marljivega odbora, jako poštenega blagajnika gosp. Fr. Kadilnika in drugih vestnih uradnikov, na majhno število reduciranih. Banka naša je zdaj srečna, da se je znebila glasovitega Treuensteina, pa tudi drugih, v tujih deželah iskanih generaldirektorjev. Tako domača moč zdaj dela na korist domačemu zavodu. Slava!“

Premogov pepel,

je izvrsten gnoj za krompir. Ker se v naših krajih mnogo premoga namesto drv po zimi pokuri in tudi v fabrikah premnogo požge, je tudi pepela dovolj. Nekteri gnojijo z njim travnike, kar je dobro; drugi ga rabijo za kompost; tretji ga pa — zamučujejo, ker nja vrednosti ne poznajo. — Premogov pepel ima v sebi za rastline prekoristnih redilnih snovi: apna in žveplene kisline (mavec), vrh tega pa zamore posrkati in vzdrževati mnogo gnojnice, ki se sicer pozgublja.

Z ozirom na te velike prednosti ga Nemci v Turingiji z velikim pridom rabijo in sicer tako-le: Blizo gnojne jame je skopana druga, zidana, v katero se presejani premogov pepel vsipava in dobro z gnojnico namaka; na to mešanico se nasuje zopet za pol šolna na debelo premogovega pepela, ki se vnovič z gnojnico podela in tako naprej, dokler ni jama polna. Spomladi je to izvrsten gnoj za krompir. Vsakej vsajeni podzemljici (celi ne razrezani) se pridene za pešico tega gnoja, in krompir rodi vrlo dobro.

Koristni nasveti.

Zoper hripavico, alj oslovski kašelj (Keichhusten), ki je posebno

za otroke prav nadležna bolezen, piše dr. Senior, zdravnik z Gradca, v „Kärnt. Bl.“ tole, kar si naj tudi naši slovenski bralci v prid obrnejo. — Hripavica — piše S. — je iz začetka kataren kašelj, iz katerega prihaja hripavica. Gotovo zdravilo, s katerim se v 14 dneh hripavica odpravi, je to-le: Brž ko se pri kašljanju krči prikazujejo, kupi se (za 17 kr.) v apoteki 1 gran ipekakuan (bljevnega korena = Brechwurzel), ki se s 3 kvintelci sladkorja zmeša in za noževno špico (rt) vsako tretjo uro bolniku da. S toliko množino zdravila shaja se 8 dni.

Otroci ga radi jemljejo, ker je sladko; samo shraniti ga je dobro, da ga lizat ne hodijo. Vsak večer se tudi prsi in nart (vdrti stran na stopalu navzgor, = Fussrücken) s toplim živinskim lojem dobro vriblje. Otroci naj bodo ves čas v hiši na toplem, naj nič mizlega ne zavživajo, le po redu štirikrat na dan in to prav zmerno jesti dobivajo, na večer pa celó malo jedó, ker polni želodec po noči še bolj kašljati sili. Dr. Senior pravi, da — če se vse to na tanko izvršuje — je porok za gotovo ozdravljenje.

Pomoček zoper trsno uš.

Ministerstvu poljedelstva je naznanil avstrijsko ogerski poročnik v Lisabonu na Portugalskem naslednji pomoček zoper trsno uš: Škropljenje bolnega trsa z vodo, v kateri se je tobak 8 dni namakal. Poročnik se sklicuje na nekega znanca, ki se s poljedelstvom peča in pravi, „da so poskušnje z omenjenim pomočkom dober uspeh imele. V 0.34 litrov vode dal je 12 smodek ali cigar, in pokončal je s tem še tudi druge mrčese na trsovu.“ — Ume se samo po sebi, da se mora zemlja pri koreninah odgrniti, ker trsna uš tam razjeda.

Zdravilo zoper opeklino.

Nastrga se navadne žajfe, ki se z vodo pomoči in podela, da je gosta zmes, ki se na plateno krpico debelo namaže in z njo rana ovije. Če je rana bolj huda, se žajfaici doda nekoliko kapljic arnike, ki je sploh zlat pomoček pri hiši zoper vsako ranjenje.

Prešiče s pridom rediti,

nasvetuje neki gospodar z Dolenjskega v „Novicah“, da se prešičem večkrat poda oglja, bodisi kakoršno koli, najbolje pa je bukovo. Kadar jih pa začneš pitati, dajaj ga jim vsaki dan; zraven pa še kakih 4 ali 6 surovih krompirjev na dan. To pomaga, da se hrana hitreje prebavlja in radi žrejo. Iz lastne skušnje poveda mož, da je po tem načinu zredil prešiča, pol sufolka, ki je bil 21 mesecev in 7 dni star, pa je tehtal 6 centov! Žrl je neizrečeno rad.

*) Glej Dopis „iz Ljubljane“ v tej števil. „Gosp.“